

УДК 159.9:316.6:4.5

Яцина О.Ф.

ФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ ПРАКТИК ШЛЮБНО-СІМЕЙНОГО ПАРТНЕРСТВА ТА БАТЬКІВСТВА: НОВІ ЗМІСТИ

Яцина О.Ф. Функціональність практик шлюбно-сімейного партнерства та батьківства: нові змісти.

У статті дано аналіз експлікованих особливостей функціональності практик шлюбно-сімейного партнерства та батьківства. Вказано на зміни класично-традиційних функцій шлюбу та сім'ї. Встановлено відповідність функціональності змісту конструйованих практик: продовження роду, економічна незалежність (кар'єра), зміцнення матеріального статку, свобода сексуальних стосунків тощо.

Робиться висновок, що встановлені особливості функціональності практик підкреслюють такі властивості, як: відсутність фіксованості змісту функцій і ролі закріпленості за подружжям/партнерами; мінливу домінуючість функцій, залежну від ціннісного смислу практики; множини значень функцій, виявлених у конкретизації їхньої області значень.

Ключові слова: проліферація функцій, практики шлюбно-сімейного партнерства та батьківства, комунікативна ситуація, конструювання, подружжя, партнери.

Яцина О.Ф. Функциональность практик брачно-семейного партнерства и родительства: новые содержания. В статье представлен анализ эксплицированных особенностей функциональности практик брачно-семейного партнерства и родительства. Определены изменения классических традиционных функций брака и семьи. Установлено соответствие функциональности смыслу конструированных практик: продолжение рода, экономическая независимость (карьера), укрепление материального состояния, свобода сексуальных отношений и др.

Подводится итог, что установленные особенности функциональности практик подчеркивают такие характеристики, как: отсутствие фиксированности содержания функций и ролевого закрепления за мужем и женой/партнерами; переменчивую доминантность функций, зависящую от ценностного смысла практики; множество значений функций, определяемых конкретизацией их области значений.

Ключевые слова: пролиферация функций, практики брачно-семейного партнерства и родительства, коммуникативная ситуация, конструирование, муж и жена, партнеры.

Постановка проблеми. Сучасне суспільство характеризується наявністю таких ознак постмодерну, як децентрація, фрагментарність, релятивізм соціальної нормативності, дискурсивність, втрачання однозначності точки зору та набуття мозаїчності й поліфонічності, множинності, плюралності ідей, дій, практик. У такому гетерогенному і фрагментарному світі суб'єкт стоїть перед проблемою вибору/конструювання практик і себе в них. Дискурсивно-конструктивістський підхід пропонує таке бачення ідентичності, в якому акцент робиться на рефлексивному характері та множинності ідентичностей, що конструюються в різних дискурсах. У світі, де загальні нормування перестають діяти, дискурс уможливує появу гнучких до ситуації дискурсивних ідентичностей.

Масовий дискурс демонструє запит на різні соціально-психологічні практики шлюбно-сімейного партнерства і батьківства, вибір котрих пов'язаний з пріоритетом різних ціннісних смислів та уявлень про свою ідентичність. Актуальність перетворень, що відбуваються під впливом сучасних трансформаційних процесів у суспільстві, певна річ, позначається на змісті і організації практик шлюбно-сімейного партнерства і батьківства. Відтак, логічно постає питання щодо функціональності конструйованих практик і змісту функцій, які відтворюють їхні смисли. Цікаво дослідити характер змін між тим, як вони розглядаються в практиках шлюбно-сімейного партнерства, та тим, як вони розумілися в класично-традиційній сім'ї.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціальний контекст трансформацій утворюється навколо базових функцій сім'ї як соціального інституту і того, як вони реалізовані. Аналіз теоретичних джерел вказує на те, що класифікація функцій сім'ї [1] мало в чому змінилася і відтворює інституціональний дискурс. При цьому дослідники послуговуються поняттями традиційної (патріархальної) і сучасної (біархатної) сім'ї [5]. А. І. Антонов, І. В. Гребенніков, Т. З. Ільясов [1; 3] головний акцент роблять на виховній функції: виховання дитини, формування її особистості і розвиток її здібностей. Дослідники вказують на фундаментальну роль виховної функції, що, на їхню думку, полягає у духовному навчанні, передачі соціального досвіду: норм і форм поведінки у суспільстві, моральних цінностей. В. В. Рябова покликається на дослідження Е. К. Васильєвої, де виділено три групи функцій: дітонародження; «процеси споживання матеріальних і духовних цінностей, виховання дітей, використання позаробочого часу тощо»; виробнича діяльність: «процеси поза сім'єю, на які сім'я певним чином має вплив» [5]. В. В. Рябова з метою виявлення базових функцій, що були сформовані на різних етапах еволюції суспільства, проаналізувала праці соціологів й психологів й визначила шість головних, що характеризують сім'ю як соціальний інститут. Це репродуктивна, виховна, господарсько-побутова, економічна, рекреативна і емоційно-психологічна функції [там само]. Попри зазначене, дослідницею відмічено функцію безпеки (охорона біологічного і соціального буття членів сім'ї, захист від фізичних і психологічних небезпек [4, с. 17]), екзистенціальну (тобто функція утримання дітей, за М. С. Мацковським і А. Г. Харчевим) та феліцитологічну (відповідає за створення умов сімейного щастя) [5]. Відтак, відмічається історичність функцій, що в нових соціальних умовах змінюють і характер, і ієрархічність.

Отже, традиційний функціональний ансамбль практик шлюбу та сім'ї утворений із набору функцій: репродуктивної, виховної, господарсько-побутової (економічної), рекреативної, емоційно-психологічної, первинного соціального контролю, відповідає нормам і приписам інституціонального дискурсу та визначенню сім'ї як соціальної групи, яка здійснює свою життєдіяльність на основі спільного економічного, побутового, морально-психологічного укладу, взаємної відповідальності за виховання дітей, тощо.

Ретроспектива класично-традиційної сім'ї (під цим поняттям ми розуміємо модель сім'ї, утвореної на спорідненості її членів) дозволяє нам помітити зв'язок між мотивами і функціями, що розподілялись між подружжям. Звісно, головним мотивом було продовження роду, що визначало не тільки функції жінки, а й її здатності. В жінках цінувалася спроможність до дітонародження та догляду за дітьми, вміння вести хатню роботу, поратися по господарству. У такий спосіб шлюб закріплював рольові позиції чоловіків та жінок, започатковуючи процес функціонально-рольової диференціації в організації сімейного побуту. Певно, цим визначався і запит на відповідну характерологію жінок: покірних, терплячих, м'яких, сором'язливих, сумлінних, ін. Репродуктивна функція цілком залежала від волі чоловіка, де жінка залишалася «дітородною машиною» задля збільшення робочих рук у роді. Особисте життя подружжя регламентувалось приписами тогочасного суспільства і характеризувалося відсутністю особистої свободи у тому сенсі, що жінки і чоловіки сприймали себе через ролі, які інтерпретували як об'єктивно визначені природою та соціальним устроєм [8]. Мотив збільшення роду був єдиною законною причиною сексуальної функції. Інтерпретуючи зазначене, звертаємо увагу на формування у такий спосіб диспозиції сексуальності, що за теорією М. Фуко [8], має означати відділення сексуальних бажань від людського тіла, у першу чергу, жіночого, з яким пов'язується природна функція репродукції. Відтак, за М. Фуко, одною з причин підтримки сім'ї був фактор відокремлення дискурсу задоволення від шлюбу. Відомий факт, що у сексуальному житті подружжя пристрасть вважалася перелюбом, а жіноча пристрасть у масовому дискурсі оцінювалася як жіноча розпуста. Відтак, сексуальна функція прив'язувалася до репродуктивної. Тільки починаючи з періоду реформації, дискурс сексуальності набув дещо іншого змісту: духовники почали сповідувати своїх прихожан не тільки у справах, а й у думках. В результаті чого і сексуальність стала розумітися як така, що проявляється тілесно і подумки. З цього утворився масовий дискурс про гріховність думок і тіла з антиноміями: гріховність – праведність, добродійність – порок, цнотливість – розпуста.

Отже, сімейні практики, утворені на соціальній конвенції, поклали початок інституалізації, де закріплювалася норма функціонально-рольової організації подружнього життя. В цьому сенсі сім'я та

шлюб являють собою приклад функціонально-рольових стосунків, зміст яких відповідає інституціональному дискурсу.

Утім, актуалізація в умовах постмодерної соціальності трансформацій практик шлюбно-сімейного партнерства та батьківства і пов'язаних з цим питань самовизначення і самоздійснення, звертають увагу на зв'язок: функціональність конструйованих практик – функції – функціонально-рольовий розподіл.

Мета статті полягає у визначенні оновлених змістів функцій в трансформованих практиках шлюбно-сімейного партнерства та батьківства.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. В класично-традиційних практиках функції шлюбу та сім'ї розподілялися між подружжям так, щоби закріпити владу чоловіка, продовжити його рід, зміцнити матеріальну складову, підтримуючи у такий спосіб норму гендерної дихотомії. На цій підставі можна вважати, що інституціональний дискурс закріпив монофункціональність як норму функціонально-рольової організації шлюбу та сім'ї.

Експліковані нами особливості функціональності практик шлюбно-сімейного партнерства та батьківства вказують на зміни у стандартному комплекті функцій в залежності від смислу конструйованої практики та розрізнених в них ідентичностей. Необхідно уточнити, що функціональність ми розглядаємо як цільовий набір функцій, який дозволяє реалізувати потреби подружжя/партнерів, визначені смислом конструйованої практики і самоздійсненням себе в них.

Відтак, функціональність стосується всього ансамблю функцій та їхніх особливостей: змісту, розподілу функцій між подружжям/партнерами та ієрархії, що підкреслюють ціннісний смисл конструйованої практики: продовження роду, зміцнення матеріального статку, економічну незалежність, свободу сексуальних стосунків, тощо.

На наш погляд, характер змін функціональності практик шлюбно-сімейного партнерства та батьківства в умовах постнекласичної соціальності викликаний переосмисленням абсолютизації сімейних цінностей і потребою реалізувати індивідуальні цінності у взаєминах. Ситуація послаблення/нівелювання норм, правил відображає специфіку функціональності шлюбно-сімейних практик, ознакою якої стає проліферація функцій. Проліферацію ми характеризуємо як збільшення функцій практик на фоні мінливості, непередбачувальності, сингулярності комунікативних ситуацій, в яких конструювання множинних ідентичностей змінює стандарти взаємин подружжя/партнерів, маркуючи індивідуальні смисли практик та оновлюючи седиментований досвід.

У контексті поліфонії смислів практик це проявляється у появі феномену, який ми визначаємо як шлюбно-сімейний аутсорсинг. Принцип його дії полягає у тому, що подружжя/партнери делегують свої функціонально-рольові обов'язки людям, які здійснюють їх певний період часу: з малою дитиною сидить няня, домашні завдання із старшою дитиною готує гувернер, прибирання, прання, прасування, готування їжі здійснює хатня робітниця, тощо. Така «підміна» дозволяє подружжю/партнерам зосередитись на вирішенні виробничих, бізнесових, навчальних, наукових, ін. завдань і не витратити час на виконання функцій, з якими професійно вправляються наймані працівники. Важливим є те, що в умовах іншої соціальності отримані знання, зокрема, у частині виконання рольових функцій, втрачають традиційний смисл. Послугуючись думкою Т. М. Титаренко, втрачають «колишню лінійну детермінованість, жорстку визначеність, одноголосся за рахунок практично безмежної відкритості, поліфонічності, здатності до змін і навичок захисту свого права бути інакшою» [6]. Зазначене, безперечно, артикулює зміни у функціонально-рольовій організації життя подружжя/партнерів та проблематизує смисли утворення шлюбу, сім'ї, батьківства через те, що формальні ознаки шлюбно-сімейних практик у частині виконання ними рольових обов'язків змінюються.

Зауважимо на тому, що вищезазначені особливості змін торкаються змісту всіх функцій сім'ї та шлюбу, за результатом яких розрізняється функціональність практик цивільного партнерства, гостьового шлюбу, монобатьківства, дистантної сім'ї, свідомого «небатьківства», одностатевого партнерства. Реаліями сьогодення став той факт, що матеріальний фактор перестав бути виключно чоловічою відповідальністю за утримання сім'ї. Зосереджуючись на кар'єрному самоздійсненні, сучасні жінки отримують фінансову незалежність та вивільнюються від ведення господарства, що позначається на розриві господарської і фінансової (економічної) функцій. Відтак, виконання фінансової функції здійснюється подружжям/партнерами, а господарсько-побутова функція делегується «шлюбно-сімейним аутсорсерам». Таким чином, змінюється область значень господарсько-побутової функції, конкретизуючи її зміст як господарсько-побутового менеджменту, що означає здатність дружини/партнерки «тримати дім».

Розділена функціональність, експлікована даними досліджуваних практик цивільного партнерства, гостьового шлюбу, шлюбу вихідного дня, кар'єрних/бікар'єрних шлюбів, дистантної сім'ї, дозволила виявити таку особливість функцій, як практицизм. Спрямований на задоволення побутових, у тому числі і сексуальних, потреб подружжя/партнерів, практицизм виявляється у таких

властивостях, як побутова користь, розрахунок, зручність, доцільність, вигода. Зазначене дозволяє в якості уточнення ввести поняття «прагматична функція», яка розкриває характер взаємин між партнерами, вибудованих на цінностях практицизму, корисності, утилітарності.

Розділену функціональність спостерігаємо між сексуально-еротичною і репродуктивною та репродуктивною і виховною функціями. Пов'язуємо це із лібералізацією сфери сексуальних стосунків, що позначилася на поширенні квір-сім'ї, практик сексуального партнерства: снєк, полі, пікап, ін. В них, спираючись на дані емпіричного дослідження, сексуально-еротична функція є не тільки способом сексуальної розрядки, а способом самопізнання і самоздійснення сексуальної ідентичності, експериментування у сексуальній розмаїтості та перевірки сексуальної сумісності. Експліковані нами дані дозволяють уточнити, що стосовно цих практик доречно вживати поняття «просексуальна функція». На наш погляд, просексуальна функція не пов'язана із репродуктивною і виявляється у вільних сексуальних стосунках із сексуально привабливим партнером/партнеркою з метою розкриття своєї сексуальності та самоздійсненні сексуальної ідентичності.

Контроль репродуктивної функції вказує, що мотив продовження роду із абсолютної норми перетворюється на право, що регулюється подружжям/партнерами. Так, відтермінування народження дитини може мати різні причини: кар'єрні плани, недостатність/відсутність матеріальної складової, невпевненість у надійності партнера тощо. Мотив «жити для себе» стає причиною відмови подружжя/партнерів від репродуктивної функції. Відтак, відщеплення сексуально-еротичної функції від репродуктивної радикально змінює смислотворення шлюбу та сім'ї, як вони прийняті у класично-традиційній сім'ї.

Спостерігається розрив між репродуктивною і виховною функціями. Здебільшого його ми помічаємо в дистантних і кар'єрних сім'ях, де цю функцію виконують найближчі родичі або інституції (освітні заклади-пансіони). Так, в дистантних сім'ях для здійснення виховної функції батьками задіяно скайп-зв'язок, що, на їхню думку, є ефективним способом комунікації з дітьми, який дає «поштовх до особистісних трансформацій та вироблення власних життєвих стратегій» [2].

Відмічаємо, що відбувається трансформація і функції первинного соціального контролю. Як відомо, сутність функції полягає у моральній регламентації поведінки подружжя/партнерів в різних сферах, а також між собою. Звісно, виконання цієї функції виявлялося у здійсненні моральних санкцій у ситуації порушення норм стосунків у шлюбі. Контроль за добропорядністю жінок/чоловіків виконували і сусіди, і ЖЕКи, орієнтуючись на сімейні цінності і правила, як вони їх розуміли. Трансформацію смислу функції первинного соціального контролю пов'язуємо із лібералізацією соціальних норм, аксіологічним плюралізмом практик, важливістю індивідуальних цінностей та запереченням будь-яких обмежень чи суспільного тиску в тому, що стосується приватного життя подружжя/партнерів. На наш погляд, поліфонія практик шлюбно-сімейного партнерства та батьківства вже своїм функціонуванням доводить умовність і рекомендований зміст суспільних приписів по відношенню до стосунків, конструйованих на домовленостях, в яких ідентичність самовизначається, самопізнається, самотвориться, самовідтворюється і самоздійснюється, уточнюючи смисл конструйованих практик.

Підтверджується і експлікований текстами автонаративів висновок про те, що розрив шлюбу від сім'ї спричинює зміни соціально-статусної функції, все більш формалізуючи її значення у масовому дискурсі.

Емоційна функція традиційно тлумачиться як така, що покликана задовольняти потреби в особистому щасті і коханні та забезпечувати підтримку одних членів сім'ї іншими. За матеріалами теоретичної та емпіричної частин нашого дослідження було з'ясовано, що для подружжя/партнерів визначальною у вибудовуванні стосунків стає близькість, визначена цінністю їхніх стосунків. На нашу думку, в практиках шлюбно-сімейного партнерства потреба у створенні теплих, емоційно значимих стосунків співвідносна із безумовним прийняттям партнера. Все це уточнюється нами у понятті «афіліативна функція», яка розкриває характер стосунків, що виявляються у взаємному та безумовному прийнятті множинних ідентичностей партнера і/чи члена сім'ї.

Певна річ, що в умовах іншої соціальності змінюються пріоритети у ієрархії функцій. Якщо в класично-традиційній сім'ї надважливою була репродуктивна функція, що дозволяла збільшувати рід, а поряд із цим і збільшувати фабрику з виробництва робочих рук, а відтак, і матеріального статку родини, то в сучасних практиках шлюбно-сімейного партнерства та батьківства відбувається перерозподіл, зважаючи на ціннісні смисли конструйованих практик партнерства й батьківства і результат самореференції ідентичностей, пов'язаний із самопізнанням своєї сексуальності, професійним самовизначенням, батьківством, тощо.

Узагальнені зміни у функціях відтворено в таблиці «Функції в класично-традиційній сім'ї та практиках шлюбно-сімейного партнерства і батьківства» (табл. 1).

Функції в класично-традиційній сім'ї та практиках шлюбно-сімейного партнерства і батьківства

Функції класично-традиційної сім'ї	Зміни, що відбулися	Практики та ідентичності
господарсько-побутова (економічна; фінансово-економічна)	комплексне виконання функцій найманими професіоналами – аутсорсинг господарських функцій	кар'єрний шлюб, гостьовий шлюб – самоздійснення професійної ідентичності
репродуктивна	- сурогатне запліднення - відтермінування засобами контрацепції - відмова народжувати	- моносім'я, гомосексуальна сім'я – самоздійснення батьківської ідентичності - кар'єрний шлюб – само здійснення професійної ідентичності - практика «небатьківства»
виховна (функція соціалізації)	- комплексне виконання функцій найманими професіоналами – аутсорсинг виховних функцій - «скайп-виховання»	- кар'єрний шлюб – само здійснення професійної ідентичності - дистантний шлюб – формальне, фрагментарне батьківство
сексуально-еротична (сексуальна)	- захист від зачаття і вагітності - експериментування у сексуальній розмаїтості - перевірка сексуальної сумісності	цивільний шлюб, снєк, пікап, вільний шлюб, практики поліаморії – самоздійснення сексуальної ідентичності
первинного соціального контролю	домовленості подружжя/ партнерів про умови міжособових взаємин	цивільне партнерство, гостьові та вільні шлюби, моносім'ї, гомосексуальні партнерства
емоційна (емоційно-психологічна; психотерапевтична)	підтримка, безумовність прийняття рольових і сексуальних ідентичностей партнера	чайлдфрі, гомосексуальне партнерство

За узагальненими у табл. 1 даними бачимо, що функції в практиках шлюбно-сімейного партнерства та батьківства наповнені змістом, що суттєво відрізняється від загально прийнятого змісту функцій класично-традиційної сім'ї. Зазначені зміни пояснюємо особливістю соціальної реальності, що виявляється у переході від нормативних приписів до ліберальних домовленостей, від жорстких рольових приписів до гнучких взаємин, від наперед визначених гендерних ролей до самореферентних ідентичностей (розрізнених у процесуальних операціях: самовизначення, самопізнання, самотворення, самовідтворення і самоздійснення відносно актуально значущих комунікативних ситуацій, за результатами яких конструюються множинні ідентичності – О.Я.). Зважаючи на це, розділена функціональність і потреба функціонального балансу у стосунках подружжя/партнерів досягається такою особливістю, як функціональна гнучкість, коли виконання певних функцій може здійснювати будь-хто з подружжя/партнерів чи «шлюбно-сімейні аутсорсери».

Висновки. Таким чином, встановлені особливості функціональності практик шлюбно-сімейного партнерства та батьківства підкреслюють такі властивості, як: відсутність фіксованості змісту функцій і рольової закріпленості за подружжям/партнерами; мінливу домінантність функцій, залежну від ціннісного смислу практики; множини значень функцій, виявлених у конкретизації їхньої області значень. Здійснене емпіричне дослідження практик за характеристиками отриманих результатів уможливило твердження, що в умовах іншої соціальності відбуваються зміни функціональності практик та змісту функцій, як вони були прийняті у класично-традиційній сім'ї, артикулюючи на переосмисленні рольового розподілу у бік самореферентності ідентичностей.

Перспективи подальших досліджень пов'язані із виявленням моделей самореферентних ідентичностей в практиках шлюбно-сімейного партнерства та батьківства.

Список використаних джерел

1. Антонов А. И. Социология семьи / А. И. Антонов, В. М. Медков. – М. : Инфра-М, 2007. – 640 с.
2. Жінка-Онлайн – «Мама по скайпу» – книга про українську жінку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zhinka-online.com.ua/.../247-mama-po-skaipu-knyha

3. Ильясов Т. З. Семья как первичный социальный институт. Ее воспитательная функция / Т. З. Ильясов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://cyberleninka.ru/article/n/semya-kak-pervichnyy-sotsialnyy-institut-ee-vospitatelnaya-funktsiya>
4. Посысов Н. Н. Основы психологии семьи и семейного консультирования / Н. Н. Посысов. – М. : Владос Пресс, 2004. – 328 с
5. Рябова В. В. Трансформация функций семьи в современном российском обществе / В. В. Рябова // Проблемы социально-экономического развития Сибири. – 2014. – № 3 (17). – С. 106–112.
6. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності [Текст] / Тетяна Михайлівна Титаренко. – К. : Либідь, 2003. – 376 с.
7. Флиер А. Я. Культурология для культурологов : [учебное пособие для магистрантов и аспирантов, докторантов и соискателей, а также преподавателей культурологи] / А. Я. Флиер. – М. : Академический Проект, 2000. – 496 с.
8. Фуко М. История сексуальности-III: Забота о себе / М. Фуко ; пер. с фр. Т. Н. Титовой и О. И. Хомы ; под общ. ред. А. Б. Мокроусова. – К. : Дух и литера ; Грунт ; М. : Рефл-бук, 1998. – 288 с.

Spysok vykorystanykh dzherel

1. Antonov A. I. Sociologija sem'i / A. I. Antonov, V. M. Medkov. – М. : Infra-M, 2007. – 640 s.
2. Zhinka-Online – «Мама по скайпу» – knyha pro ukrainsku zhinku [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : www.zhinka-online.com.ua/.../247-mama-po-skaipu-knyha
3. Il'jasov T. Z. Sem'ja kak pervichnyj social'nyj institut. Ee vospitatel'naja funkcija / T. Z. Il'jasov [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa : <https://cyberleninka.ru/article/n/semya-kak-pervichnyy-sotsialnyy-institut-ee-vospitatelnaya-funktsiya>
4. Posysoev N. N. Osnovy psihologii sem'i i semejnogo konsul'tirovanija / N. N. Posysoev. – М. : Vlados Press, 2004. – 328 s
5. Rjabova V. V. Transformacija funkcij sem'i v sovremennom rossijskom obshhestve / V. V. Rjabova // Problemy social'no-jekonomicheskogo razvitija Sibiri. – 2014. – № 3 (17). – S. 106–112.
6. Tytarenko T. M. Zhyttievyi svit osobystosti: u mezhakh i za mezhamy budennosti [Tekst] / Tetiana Mykhailivna Tytarenko. – К. : Lybid, 2003. – 376 s.
7. Flier A. Ja. Kul'turologija dlja kul'turologov : [uchebnoe posobie dlja magistrantov i aspirantov, doktorantov i soiskatelej, a takzhe prepodavatelej kul'turologij] / A. Ja. Flier. – М. : Akademicheskij Proekt, 2000. – 496 s.
8. Fuko M. Istorija seksual'nosti-III: Zabota o sebe / M. Fuko ; per. s fr. T. N. Titovoj i O. I. Homy ; pod obshh. red. A. B. Mokrousova. – К. : Duh i litera ; Grunt ; М. : Refl-buk, 1998. – 288 s.

Yatsyna, O.F. Functionality of the practices of marriage and family partnership and paternity: new meanings. The article analyzes the explicated features of the functionality of the practices of marriage and family partnership and paternity. The changes in the classic traditional functions of marriage and family are indicated. The correspondence of functionality to the meanings of constructed practices is established: procreation, career advancement, strengthening material well-being, freedom of sexual relations, etc. Functionality is considered in the context of a socio-culturally constructed contextuality and situationality of the educated meanings of the practices and the multiple identities constructed in them. The discovered nature of changes in the functions of family and marriage, as they represented by the institutional discourse and the fact that explicated in the study, points to the process of destruction of the integrity and complexity of the classical traditional functions, reduction of monofunctionality.

A sign of changes in practice is determined by the proliferation of functions, which is characterized as an increase in the functions of the practitioner on the background of variability, non-predictability, singularity of communicative situations in which the construction of multiple identities changes the standards of spouses / partners relationships and marks the individual meanings of the practices. In the context of the polyphony of the meanings of the practice, this is manifested in the appearance of a set of values of functions, the peculiarity of which is manifested in the concretization of their range of meanings with articulation on convenience, expediency, forced necessity, etc. It is proposed to denote the range of economic and household functions by the notion “pragmatic function”, sexual erotic and reproductive and reproductive functions and educational functions by the notion “prosexual function”, emotional function - by the notion “affiliative function”.

It is concluded that the established features of the functionality of the practice emphasize such properties as: the absence of fixed content of functions and role-based tightness for spouses / partners; the changing dominance of functions, which depends on the value meaning of the practice; a set of values of the functions revealed in a concrete definition of their range of values.

Key words: proliferation of functions, practices of marriage and family partnership and paternity, communicative situation, construction, spouses, partners relationships.

Відомості про автора

Яцина Олена Федорівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна.

Yatsyna, Olena F., PhD, Assistant Professor of the Department of Psychology, Uzhgorod State National University, Uzhgorod, Ukraine.

E-mail: yacunaolenafed2017@gmail.com

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-0053-481>